

הצלון לשבת אבות עוזיאל

יו"ל ע"י מושב בית עוזיאל, על שם הגה"צ הראשלי"צ ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל זצוק"ל
הדלקת נרות שבת: 16: 31, צאת השבת: 17: 23, ר"ת: 17: 54. 'מברכים' ר"ח שבט ביום ד'.

מעשה אבות סימן לבנים (שלומי סויסה)

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקוב באל שדי..."

כשרש"י מפרש בתחילת פרשתו את הפסוק הנ"ל, הוא כותב שתי מילים בלבד: "אל האבות". כולם שואלים מה הוסיף רש"י על הפסוק? מה כוונתו בשתי המילים שכתב?

ונראה לבאר את דבריו- שצריך את כל האבות לשם דבר אחד, רק הכח של שלושתם יחד יכול להביא גאולה. גם כח של חסד וגם כח של תפילה, גם כח של לימוד תורה וגם קדושת ארץ ישראל. רק שכולם מצטרפים ביחד - אפשר להביא גאולה לעולם.

את זה צריך משה רבינו ללמוד שהוא רוצה למלא את ציווי ה' להוציא את ישראל ממצרים ולהביא גאולה לעולם. לכן, בפרשה הזאת ובפרשה הקודמת, ששתיהן עוסקות בגאולה, פעמים רבות מוזכרים שלושת האבות ביחד.

כוחם של האבות נמצא בנו, הבנים, ואם אנחנו רוצים להביא גאולה לעולם, אנחנו חייבים להידבק במידותיהם של שלושת האבות ביחד. עלינו להתחזק גם בתורה וגם בתפילה, גם בחסד ובמידות טובות וגם באמונה חזקה, גם ביישוב ארץ ישראל וגם בדרך-ארץ. אם נחזיק **במעשה האבות, שהם סימן לבנים**, יבואו הם ויהיו לנו לעזר ולאחיסמך בקירוב הגאולה.

(הרב מרדכי אליהו זצ"ל).

לע"נ יהודה סויסה בן עליזה.

דבר הרב שליט"א: 'הסר כעס מליבך'

במכת הצפרדעים כתוב "ותעל הצפרדע" ופירש רש"י "צפרדע אחת הייתה והיו המצריים מכים אותה והיא מתזת נחילים נחילים". מבואר מדבריו, שמתוך כעסם על הצפרדע וחפצם לגרשה היו מכים אותה, וע"י הכאה זו היתה מולידה צפרדעים נוספים בכמויות אדירות, ועם כל מכה נוספת היתה חוזרת ומולידה עוד, וחוזר חלילה, הם מכים, והיא משריצה אלפים כיוצא בה. ויש לשאול, הרי לאחר ההכאה הראשונה ראו המצרים לאיזה תוצאה קשה הובילה אותם אותה הכאה, לא זו בלבד שלא השיגו את מטרתם לגרשה, אלא גרמו לתוצאה הפוכה של התעצמות הבעיה, אם כן מדוע היכו שוב הכאה נוספת?!

אלא שההכאה היתה מתוך **כעס** וזעם וכך לימדונו חז"ל "כל הכועס חכמתו מסתלקת ממנו", ועוד אמרו, "בא לכלל כעס בא לכלל טעות", ומקרא מלא הוא בקהלת "כעס בחיק כסילים ינוח". כלומר, אדם הכועס, ההגיון והשכל הישר ממנו והלאה, הוא רואה לאן זה מוביל אותו אך אין לו את הכוח לעצור את זה. ממה זה נובע?

רבי חיים ויטאל, תלמידו המובהק של רבינו האר"י ז"ל כותב: "בענין הכעס היה מקפיד מורי יותר משאר עבירות" ומבאר שם שהכועס עובר תהליך נורא שאינו בשאר עבירות, והוא, שהנשמה הטהורה, מרוב עדינותה, אינה יכולה לשאת מצב שכזה ובורחת ממנו מחמת כן, כאשר את מקומה תופסת 'מעין' נשמה חלופית מצד הטומאה שעל זה נאמר "טורף נפשו באפו" פשוט מחליף את נפשו הטהורה לטריפה! וכשזה קורה, הוא מועד לכל הטעויות והפורענויות שבעולם. לכן, אומרים חז"ל שאסור להסתכל על פניו של אדם בשעה שכוועס כי דרך הפנים משתקף הפנים וכיוון שנפשו הוחלפה, המשתקף משם כעת עשוי להזיק לנפש המסתכל.

משום כך, על פי רוב, לאחר שאדם כעס ואיבד שליטה תשמע מפיו את המשפט הבא: "תשמע, זה לא הייתי אני" ותשובתנו תהיה: אכן, זה לא היית אתה. הכנסת את עצמך ולתוך עצמך מציאות שלילית והרסנית שאחריתה מי ישורנה!

הכועס תמיד רוצה להחזיר את הגלגל אחורה, לאסוף חזרה מילים שנאמרו, מעשים שנעשו, אך כלל כבר מאוחר...

כמו כן, האחיזה במידת הכעס עשויה, ברבות הימים, להזיק לנפש האדם. אדם שנולד בריא בנפשו יכול ביום אחד בהיר פשוט 'להשתבש', ומה מבהילים דברי המדרש שמחמת ריבוי הכעס זקנה קופצת על האדם בטרם עת ומתקצרים ימיו רח"ל. "אתה לא מת ממה שאתה אוכל, אתה מת ממה שאוכל אותך". עצות אידך להישמר מהכעס:

א. עיקר העיקרים - תפילה ("אבא תציל אותי מהכעס") ולתבל זאת באמונה תמימה שהכל מאיתו והוא יעשה עושה ויעשה לכל המעשים ומה שייך לכעוס על בורא עולם!:

ב. שתיקה = שליטה. השתיקה לכעס כמו מים לאש, להתרגל לשתוק, להתאפק, ובפרט לקראת זמני לחץ המועדים לכעס, כגון בקרים, ערבי שבת או התארגנות לצאת לאירוע, תכין את עצמך ותחליט: אני שותק, לא כועס ויהי מה!

ג. דיבור בנחת ורוגע וכעצת הרמב"ן באיגרתו המפורסמת. דיבור בטון גבוה כמוהו כנסיעה על מאתיים קמ"ש, עד שאתה בולם אתה לוקח איתך עוד כמה בדרך...

ד. כף זכות- לך תדע מה עבר על אותו גורם שעליו אתה כועס, איך הוא קם בבוקר, איך ישן בלילה, אם בכלל, ובכלל, מי אמר שהוא התכוון...?

ה. חצי הכוס המלאה- לפני שאתה כועס תנשום עמוק ותנסה להזכר כמה הטיב ועדיין מטיב לך אותו אחד שכלפיו מכוונים חיצו כעסך.

ו. שום דבר באמת לא שווה את הסתלקות הנשמה הטהורה שלך, את הפרת השלווה והרוגע הנפשי ובריאות הגוף.

בברכת שבת שלום, הרב בנימין אבוטבול, רב המושב

הודעות

ניתן לפנות לרב המושב וכן לרבנית בכל עניין או שאלה הלכתית וכד' וכן להארות והערות בנושא העלון. הרב בנימין 050-4175188 הרבנית לבנה 050-4175288

שיעורי התורה בבית המדרש

חול

א' - ד' : 17: 30 – 18: 10 (הרב בנימין בנושאי פ"ש, הלכה וגמרא)
א' וד' : 18: 10 – 19: 20 (כולל ערב - לימוד עם אברכים)
יום ד' : 20: 30 (הרב בנימין מסכת קידושין)
יום ה' : 18: 10 – 19: 20 (הרב משה תמסטיית ראש כולל ערב, הלכה)
כל יום בין מנחה לערבית - שיעור בהלכה והשקפה

שבת

עונג שבת לבנות בבית משפ' נחשון: 16: 45
עונג שבת לנערים עם הרב בבית המדרש: 20: 00
שיעור ותהילים לבנים בבית הכנסת מניין צעירים: 14: 00
שיעור ותהילים לבנות בבית הרב: 14: 00
שיעור לשבת - בית כנסת מרכזי: 14: 30 (הלכה למעשה)

זמני התפילות

חול

שחרית - 05: 45
מנחה - 16: 20
ערבית - 17: 10

שבת

מנחה קבלת ש' - 16: 30
שחרית - 07: 30
מנחה - 15: 30
ערבית - צאת שבת

סיפור לשבת: החלום בגיא הצלמוות

הגאון רבי חיים קריזוורט זצ"ל, רבה של אנטוורפן - בלגיה היה יהודי גאון וצדיק מופלג. להלן מעשה שאירע איתו בימי התופת של מלחמת העולם השנייה, המעשה ולקחו מובאים בספר "החיים - תפקיד" של הרב אורי זוהר שליט"א אשר סופר לו מבעל המעשה בעצמו. במלחמת העולם השנייה הוא היה אדם צעיר. כמו כולם הוא נלקח למחנות ההשמדה, סובל ומתענה יחד עם אחיו לצרה. לילה אחד, בעודו שוכב על דרגשו, יחד עם שכניו לימיטה' המשותפת, הוא שמע, לפתע, את שמו מוכרז בקול. צמרמורת חלפה בגבו, והוא עצמו מהלך, אם ניתן לקרוא כך לצורה הכושלת בה הצליח להתקדם, החוצה. בעיניים מבוטעות ראה את החייל הנאצי מכוון מולו את כלי הנשק שבידו. הוא עצם עיניו, "כך נראה הסוף", הוא קרא "שמע ישראל" ואת הוידוי. שלוה מוזרה אפפה אותו, והוא עמד והמתין ליציאת נשמתו. הרגע הלך והתארך, הוא עצר את נשימתו, פוחד לנוע...

מכת קנה הרובה כמעט ושיתקה את כל גופו. "לך מפה" נהמה החיה בעלת המדים, "חזור לישון". עיניו נפערו בתדהמה והוא הרגיש כאילו גופו אינו נשמע לו, בעיטה נוספת החזירה אותו למציאות והוא הלך למיטתו. איש אינו יודע כמה דקות שכב כך כשכל גופו רוטט, רועד מקור ומפחד. פסיעות מאיימות נשמעו בצריף, השקט ששרר שם הפחיד שבעתיים, ואז שוב נשמע הקול הצווחני של איש הגסטאפו, קורא בשמו. הוא שוב מצא עצמו בחוץ מול קנה הרובה, שוב עצם את עיניו, שוב חיכה למותו שבושש מלבוא, ושוב זכה לבעיטות הגונות המשלחות אותו חזרה לעולם הסבל והייסורים, אותו דימה בנפשו לעזוב.

המחזה חזר על עצמו פעמים רבות. "באותו לילה ארוך הרגשתי", אמר לי הרב, "כאילו אורכו של הלילה הוא שבעים שנה, ואז קלטתי עד כמה ארוכה שעה אחת של חיים..."

הפעם האחרונה הייתה שונה, הוא לא 'זכה' להישלח ממנה אל מיטתו, אולם גם לא אל שמי מעלה... בפעם האחרונה אמר לו החייל הנאצי: "ברח, אני יורה באוויר כדי להטעות אותם", והוא חיווה בידו לעבר מפקדותיהם של אנשי הגסטאפו. ר' חיים ברח וניצל, רואה בחוש את די' ה' שהובילה אותו להצלה הפלאית. "ידע לך", הוא אמר לי, "מעולם לא חשבתי שאנצל מן המחנה הזה, ידענו כולנו שאפשרות הבריחה ממנו היא בלתי הגיונית, לחלוטין. ידענו כי המוות יבוא אלינו היום או מחר, והשלמנו עם העובדה הזו. חייו את חייו כן, ונשמנו את החמצן שסביבנו כך. זו הייתה המציאות, אך כשהקדוש ברוך הוא רוצה, הכל נעשה בר ביצוע.

האם תוכל לתאר לעצמך, מהי הרגשתו של אדם במלכותו, היודע כי הוא שבויה לנצח ואין לו כל אפשרות למלט את נפשו ממנה. בכל צומת אורבים משתפי פעולה, מאחורי כל פינה וכל גדר אבן ממתין פולני או אוקראיני, הונגרי או רוסי לאיזה יהודי שייפול לידיו. בכל רגע נתון יכולה יד ענקית לנחות עליך - 'עצור!!!'

היה לי בתוך גיא ההריגה הזה חלום, חלום בהקיץ, הוא היה טוב מדי מכדי שאוכל, אפילו, לחלום אותו בחלום הלילה. חלמתי שבא אלי מלאך, ותופש אותי בציציות ראשי, מוציא אותי מתוך המקום הנורא הזה, ומעלה אותי לגובהי מרומים. המלאך עף איתי ומוריד אותי בארץ ישראל. הייתה לי אז הרגשה ברורה, ללא שום צל של ספק, שאם היה החלום הזה מתרחש במציאות, כל ימי חיי הנני מוכן לשכב תחת ספסל ברחוב, ואהיה האדם המאושר ביותר בעולם.

"אתם שומעים, רבותי" הוסיף הרב אורי זוהר "היה לו ברור לחלוטין, ללא שום צל של ספק, שלו הנס הזה היה מתרחש, הוא היה שמח ומאושר לשכב כל ימי חייו - בחורף, בקיץ, בלילה, ביום, ללא בית, ללא כיסא, ללא שולחן, תחת ספסל ברחוב והיה האדם המאושר ביותר בעולם! לא מאושר, אלא הכי מאושר שיכול להיות!"

"אז רבותי, כשאנו אומרים 'קשה לי'... אנא לזכור את הסיפור הזה..."

הילולא דצדיקיא: הרמב"ם - רבי משה בן מימון (טל אליהו)

י"ד בניסן דתתצ"ה (1135) - כ"ב בטבת דתתקס"ה (1204)

הרמב"ם מגדולי הפוסקים בכל הדורות נולד - בעיר קורדובה ב-אל אנדלוס - (דרום ספרד). אילן היוחסין של משפחתו ממשיך על פי הסברות עד רבי יהודה הנשיא -חותם המשנה ובהמשך עד דוד המלך. הרמב"ם היה תלמידם של רבי יצחק אלפסי - הר"ף ורבי יוסף איבן מיגאש. בגיל 13 עזב עם משפחתו את קורדובה בשל הרדיפות שביצעו הפולשים המוסלמים (אל מווחידון). המשפחה התיישבה בעיר פס שבמרוקו, אך נאלצה לעקור גם משם בשל התגברות הקנאות המוסלמית. ב-פס כתב את "איגרת- השמד", העוסקת בהתמודדות היהודית הראויה עם תופעת השמד במרוקו ובספרד. רבים מהיהודים באותה תקופה נאלצו להתאסלם או לחיות כאנוסים ומרוקו הפכה מקום סכנה עבור יהודים. המשפחה יצאה בהפלה ממרוקו אל ארץ -ישראל ועם עלייתה ארצה התיישבה בעיר עכו. בישראל ביקר הרמב"ם בעיר הקודש ירושלים התפלל בהר -הבית, והשתטח על קברי האבות במערת-המכפלה.

על מסעו בארץ ישראל כתב הרמב"ם: "ביום שלישי בשבת, ד' מרחשוון, יצאנו מעכו לעלות לירושלים תחת סכנה, ונכנסתי לבית הגדול והקדוש והתפללתי בו ביום חמישי, שישה ימים לירח מרחשוון. באחד בשבת, ט' בחודש מרחשוון יצאתי מירושלים לחברון, לנשק קברי אבותי במערה. שני ימים אלו נדרתי שיהיו יום טוב ותפילה ושמחה לה' לאכילה ולשתיה וכשם שזכיתי וראיתי בחורבנה כך אזכה אני וכל ישראל לראות בנחמתה, אמין."

כעבור חמישה חודשים ירדה המשפחה מארץ ישראל למצרים והשתקעה בקהיר ושימש כמנהיג של קהילת קהיר. כתבי יד רבים של הרמב"ם נתגלו ב"גניזת- קהיר" - (כתבי- יד יהודיים שנכתבו בין המאה ה-9 למאה ה-19 ונשמרו בגניזה בעליית הגג של בית הכנסת בן עזרא). הרמב"ם ניצל את הידע הרב שצבר עם השנים ואת בקיאותו הרבה ברפואה ובמדעים והפך לאחד מטובי הרופאים. בשל מומחיותו הרבה, החל לשמש כרופא של המשנה למלך ומאוחר יותר לרופאו של יורש העצר, חלק ניכר מזמנו בילה בארמון המלוכה, דבר שעורר את קנאת הרבה של השרים. מלבד עבודתו בחצר המלך, העניק הרמב"ם מזור להמוני העם. הטיפול על פי שיטתו החל בעיקר בשינוי הרגלי התזונה ואורכות החיים של החולה לפני השימוש בתרופות. התייחסות רחבה לשיטה זו נמצאת בספרו "מורה נבוכים". במקביל לעבודתו כרופא, המשיך לשמש כפוסק ומנהיג לקהילה היהודית. שמו יצא למרחוק ונשלחו אליו שאלות רבות בהלכה ובאמונה. אחת הקהילות שעמה עמד בקשר רציף הייתה יהדות תימן שקיבלה על עצמה את הרמב"ם כפוסק וכמנהיג. בעקבות הפרעות הקשות שנערכו בתימן כתב הרמב"ם את אגרת-תימן, על עקרי האמונה.

הצימאון של הרמב"ם לחכמה הפך אותו לאיש אשכולות לאין שיעור. הוא נחשב להוגה דעות רם מעלה, מדען, רופא וחוקר עליו נאמר "ממשה עד משה לא קם כמשה", והוא הוכתר בכינוי "הנשר הגדול" (בגימטריה: רבנו משה). הגדול והחשוב בכתביו הוא ספרו "משנה תורה", הנקרא גם "הי"ד החזקה" משום שיש בו 14 (י"ד) חלקים. הספר מסכם את כל חוקי התורה המצוות וההלכות, בנוסף כתב פירוש מלא למשנה. הרמב"ם נפטר בקהיר. בנו רבי אברהם מילא את מקומו בהנהגת יהודי מצרים. טרם מותו דרש שעצמותיו יועלו לקבורה בישראל. את ציון קברו בעיר טבריה פוקדים רבים מדי שנה ולאחרונה נפתח במקום מרכז מבקרים המציג את פועלו. על שמו נקרא המרכז הרפואי רמב"ם בחיפה ושמו של המושב השכן יד- רמב"ם.

פינת ההלכה: מהלכות לשון הרע

אסור לדבר בגנותו של הזולת, בין אם הדברים הנאמרים עליו נכונים ובין אם הם כוזבים. אם הדברים נכונים, הם נקראים לשון הרע, ואם הם דברי שקר וכזב, הרי המספר אותם נקרא מוציא שם רע וחטאו חמור הרבה יותר. על חטא לשון הרע אפשר לעבור הן בדיבור והן בכתובה, מידע מבוזה ודברי גנאי- במכתבים אישיים, ספרים, עיתונים, כרוזים ומודעות קיר וכמוכן ב "ווטס- אפ" - גם הם לשון הרע.

כשם שאין לספר לשון הרע, כך אין להביע אותה בכל צורה של רמוז, ע"י סימנים, תנועות יד והעוויות פנים. המדבר לשון הרע אע"פ שכולל גם את עצמו בדברים כגון "בילדותי אני ומוטי גנבנו מחנויות", אין זה משנה את העובדה שהוא דיבר לשון הרע.

(מתוך הספר 'יצור לשונך' המבוסס על ספר 'חפץ חיים')